Fred eller Retfærdighed?

Undervisningsmateriale til
3 moduler af 1,5 time

Spansk A: STX, HHX, HF

Se referencer til læreplaner
på næste side

Hvordan er det for en gurillasoldat, som har boet i bjergene i omkring 40 år, pludselig at skulle blive en del af samfundet igen? I skal møde Plinio som har brugt det meste af sit liv i bjergene sammen med FARC. I 2019 besøgte etnolog Mia Eggert ham i en reintegrationslandsby, hvor han viste rundt og fortalte sin historie. Det kom der en kortfilm ud af. I skal undersøge denne gennem øvelser i grupper, i plenum og i et rollespil. I får muligheden for at træne jeres spanske sprog, få indsigt i Colombias nutid og historie og diskutere dette med jeres klassekammerater.

Det faglige indhold er udarbejdet i samarbejde med Line Jespersgaard Jakobsen, Post doc. i Global Political Sociology ved Roskilde Universitet og med sparring fra Isabel Bramsen, Lektor ved Lund Universitet i Peace and Conflict Studies.

Materialet er bl.a. testet i en 2.g spanskklasse på Ørestad Gymnasium og evalueret af eleverne. Elisabeth Schroll, spansklærer på Ørestad Gymnasium, har bidraget med didaktisk og sproglig sparring.

Kontakt os for yderligere information.
Mia Eggert Jørgensen er primær kontaktperson på dette materiale.

KONTAKT OS

+45 42 66 88 76

www.etnografiskformidling.dk

admin@etnografiskformidling.dk

CVR-nr: 44178281

Etnografisk Formidlingsfællesskab

Undervisningsmaterialet indeholder:

Baggrundsviden: Den væbnede konflikt i Colombia og fredsaftalen.....3

Kortfilmen: Casa de la Memoria.....4

Del 1: Sprog (1,5 time).....5
- Se filmen med fokus på sprog
- Lav et vendespil
- Byt et ord

Del 2: Analyse (1,5 time).....6
- Billedanalyse
- Gruppearbejde
- Oplæg og fremlæggelse i grupper

Del 3: Diskussion (1,5 time).....7
- Rollespil: Fred eller retfærdighed?

OBS: Del 3 skal tilkøbes.

Vidensarket.....8

Til videre læsning.....9

Bilag:
- Noteark til vendespil i del 1 (bilag 1)
- Billedanalysen i del 2 (bilag 2)
- Matrixark til øvelser i del 2 (bilag 3)

Kære Underviser,

Dette undervisningsmateriale bidrager til, at eleverne træner deres spansk på nye måder, udvikler deres evne til at analysere og fortolke filmmateriale samt interkulturelle og samfundsmæssige sammenhænge. Undervisningsmaterialet kan bruges præcis, som du foretrækker og så det passer til netop din undervisningsform. Vi anbefaler, at eleverne læser op på baggrundsmaterialet inden I ser kortfilmen, så de kender til konteksten for filmen.
Se læringsmålene ude til højre.

SPANSK A: STX, HHX HF,
LÆRINGSMÅL:

- Et centralt alment og varieret ordforråd til brug for mundtlig og skriftlig kommunikation.
- Forstå hovedpunkterne, når der tales spansk om konkrete såvel som abstrakte emner, formidlet gennem forskellige medier.
- Aktuelle forhold i spanskprogede områder.

SPANSK A: HHX, STX, HF,
OMSATTE LÆRINGSMÅL:

- Udbygge sit ordforråd gennem mundtlige og skriftlige sprogøvelser til filmen (Del 1).
- Forstå hovedpunkterne i den spansktalende film Casa de la Memoria (Del 2).
- Forstå de aktuelle forhold i Colombia som regionalt spansktalende område (Del 3).

BAGGRUNDSVIDEN: DEN VÆBNEDE KONFLIKT I COLOMBIA

Den colombianske borgerkrig startede i 1952. Den har siden kostet flere end 220.000 mennesker livet og drevet over syv millioner mennesker på flugt. Colombia er ét af de mest ulige lande i Latinamerika og konflikten bunder blandt andet i social og økonomisk ulighed samt fordelingen af ressourcer.

En af de centrale aktører i konflikten er gurillagruppen **FARC**, som blev oprettet i 1966. FARC står for **Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia** - Ejército del Pueblo (Colombias revolutionære væbnede styrker - Folkets Hær).

Kilder:

Hele verden i skole (Oxfam Ibis)
Line J. Jakobsen m.fl.: 2021:
"Colombia: Lang vej mod fred"

- **Hovedstad:** Bogotá
- **Befolkning:** 50 millioner. 1,4 millioner af dem er oprindelige folk.
- **Sprog:** De fleste taler spansk. De oprindelige folk har deres egne sprog. Der findes mere end 60 forskellige sprog i Colombia.
- **Nabolande:** Venezuela, Peru, Brasilien og Panama.
- **Religion:** 95% er kristne og omkring 80% tilhører den romersk-katolske kirke. De forskellige grupper af oprindelige folk har deres egne traditioner og tro.

FREDSAFTALEN

I 2016 underskrev Colombias regering og Latinamerikas største og ældste guerillagruppe, FARC, en fredsaftale efter forhandlingerne havde stået på siden 2012.

Fredsaftalens titel er **"Acuerdo final para la terminacion del conflicto y la construcción de un paz estbale y duradera"**. Denne aftale kan forstås som en pakke, der er inddelt i forskellige underaftaler. En af de helt centrale punkter i fredsaftalen var landreformen - også kaldt "Hacia un Nuevo Campo Colombiano: Reforma Rural Integral". Den skulle give de syv millioner internt fordrevne deres land tilbage. Men i disse landområder ønsker andre aktører at anlægge store bananplantager, minedrift og dæmninger. Stærke økonomiske og politiske interesser spiller altså også ind i fredsforhandlingerne.

Fredsprocessen i Colombia er stadig ekstremt kompliceret og selvom fredsaftalen blev underskrevet er der stadig et stykke vej mod at alle punkter i fredsaftalen er blevet indfriet.

KORTFILMEN: CASA DE LA MEMORIA

Efter fredsaftalen udleverede FARC sine våben til FN og flyttede ind i såkaldte **reintegrationslejre**, hvor de skulle reintegreres i samfundet efter 50 år guerillaliv i bjergene. I dag må beboerne gerne forlade lejrene, men det måtte de ikke lige efter fredsaftalen blev indgået i 2016.

Pondores, hvor filmen foregår, er en af disse lejre: den ligger i La Guajira i det nordlige Colombia, tæt på Venezuelas grænse. Det er ikke længere en midlertidig lejr, men en reintegrationslandsby, hvor FARC håber at kunne bosætte sig fast.

Som en del af fredsaftalen skal FARC eje noget af jorden, så de kan blive der permanent og der kan bygges rigtige boliger til dem, men det er stadig ikke indfriet og diskuteres stadig.

I filmen **Casa de la Memoria (2019)** besøger vi en reintegrationslandsby for FARC medlemmer. Plinio Zambrano Palencia viser rundt i området, giver hans perspektiv på konflikten i Colombia og fortæller om sin fortid gennem erindringer og genstande fra krigen. **Se filmen mens I laver opg. 1 på næste side**.

Se filmen her:
https://youtu.be/KNtx3ZH1KF4

RELEVANTE SPANSKE GLOSER & TERMER:

Paz: Fred
Proceso de paz: Fredsproces
Acuerdo: Aftale
Firmar: At underskrive
Confianza: Tilid
Campo: Lejr
Nada: Ingenting
Guerra: Krig
Conflicto: Konflikt
Cambio: Forandring
País: Land
Un poco más: Lidt mere
Casa de la memoria: Mindehus
Vida: Liv
Montaña: Bjerg
Pueblo: Landsby
Economía: Økonomi
Gobierno: Regering
Vivienda: Bolig
Equipo: Udstyr
Cosas: Ting
Olla: Gryde
Recordar: At mindes
Obreros: Arbejdere
Estudiantes: Studerende
Campesinos: Bønder
Defender: At forsvare
Demorcrático: Demokratisk
Ayudar: At hjælpe
Luchar: At kæmpe
Muchacha: Ung pige
¡Viva Colombia!: Colombia længe leve
ONU: Organización de las Naciones Unidas: FN
EEUU (Los Estados Unidos): USA
UE: Unión Europea: EU

DEL 1: SPROG

TIL LÆREREN:

FORMÅL:

Opgaverne på denne side forholder sig til sproget i filmen og spanske gloser.

Formålet med opgaverne er, at eleverne får udvidet deres ordforråd og kommer tættere på filmens tematikker gennem leg og sproglige øvelser. Se **35 spanske gloser** fra filmen på side 4. Disse kan eventuelt bruges i opsamlingen eller som inspiration til eleverne.

FORBEDERELSE:

Print notearket og sørg for, at hver anden elev har et ark.

HVAD SKAL I BRUGE:

Printede noteark til hver elev (bilag 1)
En projektor med lyd
Hvidt papir og skriveredskaber til eleverne
Sakse til ca. hver anden elev

ESTIMERET TID:

1 modul af 1,5 time

OPG. 1: SE FILMEN, MENS DU NOTERER SPANSKE ORD

Mens du ser filmen skal du notere mindst 3 spanske ord (du skal først oversætte ordene i opg. 2).

Når I har set filmen taler I kort med sidemanden om filmen, hvor det foregik og hvad der skete.

OPG. 2: LAV ET VENDESPIL

Brug det udleverede notark

Gå sammen to og to og oversæt jeres spanske ord til dansk, så I tilsammen har 6 sæt. Inden I noterer det på notearket **skal** ordene godkendes af jeres lærer, så I er sikker på, at det I skriver på notearket er korrekt.
Skriv derefter jeres gloser ind som par i notearket: det danske ord vs. det spanske ord. Klip ordene ud. Gå sammen med to andre klassekammerater og spil et samlet vendespil med **de i alt 12 vendespils sæt**.

OPG. 3: BYT ET ORD

Brug det udleverede notark

Vælg ét spansk ord fra vendespillet og tag papirlappen med ordet med til denne øvelse.

Gå rundt mellem hinanden. Når du møder en anden, hilser du med dit spanske ord. Modparten skal svare med den danske oversættelse. Hvis oversættelsen er korrekt giver du dit spanske ord til din klassekammerat og hvis oversættelsen er forkert, beholder du dit ord. Bagefter siger din klassekammerat sit spanske ord, hvor du skal svare med den danske oversættelse. Svarer du korrekt får du modpartens ord, svarer du forkert beholder din klassekammerat sit ord.

Den der har flest ord på hånden efter x antal minutter har vundet. Tal i plenum om gloserne og deres betydning.

TILLÆGSOPGAVE:
Dem der er tilbage til sidst siger deres ord højt og eleverne forsøger sammen, at konstruere sætninger på tavlen ud fra de ord, de har på hånden.

DEL 2: ANALYSE

TIL LÆREREN:

FORMÅL:

Formålet med opgaverne i del 2 er, at eleverne bliver klogere på filmens tematikker, den regionale konflikt og hovedkarakterens agenda.

FORBEDERELSE:

De tre billeder til billedanalysen ligger i et større format som bilag og kan evt. printes.

Eleverne inddeles i 5 matrixgrupper i opg. 5 og 6. med hver sin tidskode. Find Matrixark i bilag.

I opgave 5 skal eleverne have adgang til filmen hver især, så de kan bevæge sig rundt i tidskoderne og svare på spørgsmålene (der er link og QR kode på s. 4).

HVAD SKAL I BRUGE:

Læreren udfylder Matrixarkene så eleverne både er inddelt i talgrupper og i bogstavgrupper. Denne inddeling noteres evt. på tavlen eller vises på projektor.

REFLEKSIONSSPØRGSMÅL OG OPSAMLING I PLENUM:

- Hvad er Plinios agenda i filmen?
- Hvad symboliserer María?
- Hvad fortæller filmen og stedet os om tiden efter fredsaftalen, der blev underskrevet i 2016?

ESTIMERET TID:

1 modul af 1,5 minutter

OPG. 4: BILLEDANALYSE

I skal gå sammen to og to og sammen lave tre spanske sætninger til hvert billede. Kig på hvert billede og gør nedenstående sætninger færdige:

1. El título de imagen es.....
2. El título es asi porque....
3. Find til sidst på jeres egen sætning, der beskriver hvad der sker på hvert billedet.

Billede 1:

Billede 2:

Billede 3:

OPG. 5: GRUPPEARBEJDE I TALGRUPPER

I skal dykke ned i ét af følgende tidskoder, hvor Plinios agenda tydeliggøres og udervejs svarer på nedenstående spørgsmål. Alle fem grupper skal svare på alle nedenstående fem spørgsmål.

Tidskoder:

1. 02.45-04.04
2. 00.13-01.14
3. 09.03-10.33
4. 01.34-02.03
5. 07.18-08.18

1. Hvad sker i klippet?
2. Hvad siger Plinio om FARC i dette klip?
3. Hvad fortæller han om modstanderne af FARC og hvem er de?
4. Hvilket syn udtrykker han på konflikten i Colombia?
5. Hvad tror I Plinio håber at seeren tænker om FARC?

OPG. 6. MATRIXOPLÆG I BOGSTAVGRUPPERNE

I skal nu holde et mini-oplæg i jeres bogstavgrupper, hvor I fortæller om jeres klip og jeres svar på spørgsmålene i opgave 5.

DEL 3: DISKUSSION

OBS: Denne del skal tilkøbes.

TIL LÆREREN:

FORMÅL:

Spillet giver eleverne en oplevelse af de dilemmaer, der optræder under fredsforhandlinger og hvordan verdenssamfundet griber ind i nationale konflikter.

FORBEDERELSE:

Eleverne orienterer sig i vidensarket (se s. 8). Hvis en klasse er over 18 elever anbefales det at spille med 2 sæt spil. Inddel klassen i to dele, som hver skal spille sammen. Det hele foregår i samme klasseværelse. Hver halvdel inddeles i 3 rollegrupper (dvs. 6 grupper i alt) og under forhandlingerne skal de tre rolle-grupper blandes, så der er mindst én repræsentant fra hver rolle-gruppe.

De tre grupper:
- Repræsentanter fra FARC
- Repræsentanter fra Staten
- Verdenssamfundet

HVAD SKAL I BRUGE:

Eleverne skal bruge noget at skrive med og et stykke papir i grupperne til noter. Derudover skal I bruge 2 sæt spil til én klasse.

ESTIMERET TID:
1 modul af 1,5 time

OPG. 7: Rollespil: Fred eller retfærdighed?

Rollespillets præmis:
Året er 2012 og den colombianske regering og FARC indleder fredsforhandlingerne i Cuba. Efter et halvt århundredes borgerkrig lykkedes det de to parter at indgå en fredsaftale, som blev underskrevet i 2016. I dette rollespil skal I agere henholdsvis FARC, den colombianske stat og repræsentanter fra verdenssamfundet.

Konfliktniveau og spillets regler:
Konfliktniveauet må ikke overstige 10. Hvis konfliktniveauet overstiges, kollapser forhandlingerne. Det overstiges hvis der vedtages krav i fredsaftalen, som tilsammen giver mere end 10. Konfliktnedtrapningen må ikke misbruges, så risikerer I at gå i minus, det betyder, at der ikke er indgået tilstrækkelige kompromisser og aftaler mellem parterne. Fredsaftalen kan underskrives når I lander mellem 0 og +10 og har vedtaget noget ved alle fem punkter.

Benspænd:
I spillet er der vedhæftet fire benspænd, som underviseren kan bruge undervejs i forhandlingerne. Alle grupper behøver ikke at modtage alle benspænd, men de kan bruges, hvis forhandlingerne er gået i stå, hvis én gruppe er blevet meget hurtigt enige om alle punkter eller for at give nogle nuancer på konflikten. Hvert benspænd giver enten plus eller minus og kan derfor påvirke fredsaftalen. Eleverne kan hverken til- eller fravælge det givne benspænd, men er nødsaget til at tænke det med ind i deres samlede antal point.

SPILLETS FORM

Del 1: Forberedelsesfasen (40 min)
Hver rollegruppe får udleveret et rollekort der skitserer deres rolle og hvad der er vigtigt for netop dem i forhandlingerne. De skal forstå deres rolle og klargøre en kort præsentation, hvor de introducerer deres rolle for de andre i klassen. Én repræsentant fra hver gruppe rejser sig, lever sig ind i rollen og forklarer hvorfor fredsforhandlingerne er vigtige for netop dem.

Derefter modtager hver gruppe sine 5 spillekort med krav, som de skal forholdes sig til, forstå og udvikle argumenter for. De skal bruge disse under forhandlingerne. Når hver gruppe har læst og talt om deres 5 spillekort sætter underviseren videoen med forsker Line J. Jakobsen på. Hver gruppe tager noter til deres rolle undervejs.

Se videoen med Line J. Jakobsen her:
https://www.youtube.com/watch?v=L5O4uKkh-VzAwatch?v=L5O4uKkhVzA

Spillets del 2 og 3 fortsætter på næste side

DEL 3: DISKUSSION

OBS: Denne del skal tilkøbes.

TIL LÆREREN:

Nyttig viden som facilitator

Den Internationale Straffedomstol (ICC)
Domstolen er den første permanente domstol, der efterforsker og dømmer enkeltpersoner anklaget for folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser.
Der er 124 medlemslande.

Del 2: Forhandlingerne (35 min)
Forhandlingsgrupperne inddeles, så der er mindst én repræsentant fra hver rollegruppe. Spillepladen (fredsaftalearket) ligges i midten af bordet. Gruppen skal igennem de fem punkter og vælge ét kort ved hvert punkt. Underviseren går rundt blandt grupperne og hører hvordan det går og hjælper hvis de går i stå.

Forhandlingerne påbegyndes. De skal holde øje med konfliktniveauet undervejs - enten om det er for højt eller for lavt. Undervejs i forhandlingerne går underviseren rundt til grupperne og sikrer sig at forhandlingerne er godt i gang. Underviseren giver undervejs grupperne forskellige benspænd, som de skal forholde sig til. Benspændene kan enten gives efter at gruppen har indgået aftaler ved alle punkter eller undervejs i spillet. Det kommer an på hvor godt spillet og forhandlingerne kører.

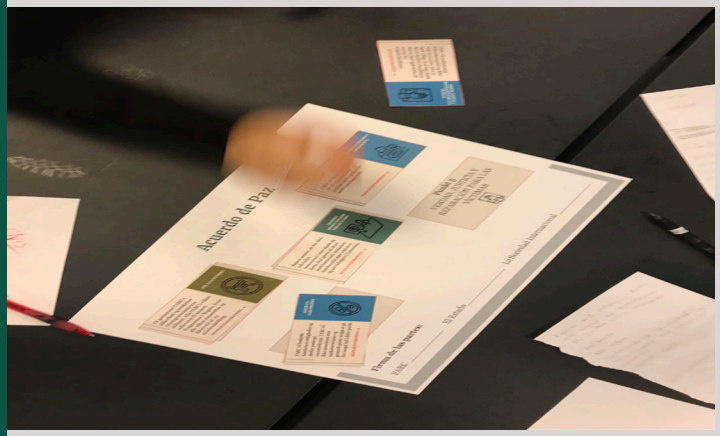

Del 3: Afslutning på forhandlingerne og opsamling (15 min)
Når fredsaftalen er underskrevet af alle parter - og aftalerne der er indgået ikke overstiger 8 eller går under 0, så skal gruppen forberede en mini-fremlæggelse om hvad de er fundet frem til, hvilke dilemmaer de sad i og hvad de hver især mener om resultatet.

Underviseren kommenterer på hver fredsaftales resultat og kommer med et par kommentarer til hvad der måske var sket hvis netop dette kompromis var indgået i virkeligheden.

TIL VIDERE LÆSNING

KILDER FRA UNDERVISNINGSMATERIALET:

LATINAMERIKA NU: "COLOMBIA: LANG VEJ MOD FRED" Af Line Jespersgaard Jakobsen, Nina Lendal og Julie Wetterslev (2021), Ræson Medier

Systems of Violence – The Political Economy War and Peace in Colombia, Nazih Richani (2002) State University of New York Press, Albany

Latinamerikas åreladning af Eduardo Galeano (1971). Bogen er historien om Amerika fra den europæiske erobring til det nutidige Latinamerika, og beskriver virkningerne af Europa og senere USA's økonomiske udnyttelse og politiske dominans over regionen.

Artikler af DIIS: fx "Fred eller konflikt i Colombia" (2020)
Link: https://www.diis.dk/publikationer/fred-konflikt-colombia-0

Artikler på Globalnyt.dk fx "Colombia - de første 100 dage med Petro ved roret":
https://globalnyt.dk/colombia-de-foerste-100-dage-med-petro-ved-roret/

KILDER TIL VIDERE ARBEJDE MED FREDSAFTALEN:

Fragmentos, Espacio de Arte y Memoria

Kunstneren Doris Salcedo skabte et "modmonument" som en repræsentation af antiheroisk hukommelse. FARC's våben blev smeltet om til et gulv, som man nu kan gå på på museet i Bogotá.

Læs mere om det her:
https://revista.drclas.harvard.edu/a-space-of-art-and-memory/

Se en video om omsmeltningen af FARC's våben og hør kunstneren Doris Salcedo fortæl om monumentet:
https://www.youtube.com/watch?v=d7rAb2O0JV8

Sandhedskommissionen, La Comisión para el Esclarecimiento de la Verdad, la Convivenvia y la No Repetición

Sandhedskommissionen er en vigtig del af fredsprocessen og kan give et vigtigt indblik i hvordan krigens historie og fortælling bearbejdes og skabes.

Læs mere om Sandhedskommissionen på dette link:
http://comisiondelaverdad.co/

INSTITUTIONER NEDSAT I FREDSPROCESSEN:

La Jurisdicción Especial para la Paz, JEP

En særlig domstol for fred der ikke er underlagt samme retssystem som det ordinære.

La Unidad para la Búsqueda de Personas dadas por Desaparecidas en el contexto y en razón del conflicto armado

Enheden for søgning efter dem der er forsvundet under borgerkrigen. Der står ofte efterladte som søger afklaring og vil vide hvad der er blevet af familiemedlemmer, venner eller andre bekendte.

INSPIRATION TIL VIDERE ARBEJDE MED COLOMBIA:

Dokumentarfilm: "A Colombian Family"

Dansk titel: "En revolutionær familie"
Det er en dansk dokumentarfilm fra 2019 instrueret af Tanja Wol Sørensen. Filmen kan ses på **DR eller på filmstriben**. Filmen giver et stærkt indblik i situationen i Colombia og nogle af de konsekvenser krigen stadigvæk har.

Kortfilm: "A day in the life of a former female guerrilla fighter"

UN Women støtter reintegrationen af tidligere kvindelige FARC-krigere ved at fremme medborgerskab, politiske lederskab, økonomisk empowerment og plejeøkonomi, for at styrke deres rolle som fredsskabere. De har i den forbindelse lavet en video om en tidligere kvindelig guerillakriger:

https://www.youtube.com/watch?v=gmdOVxeSj_A

NOTEARK TIL VENDESPIL

Del 1

Spanske ord:	*Oversat til dansk*

BILLEDER TIL BILLEDANALYSE

Del 2

Billede 1:

Billede 2:

Billede 3:

MATRIXGRUPPER: Del 2

(UDFYLD DE TOMME FELTER MED NAVNE, HVIS I ER FOR MANGE SÅ UNDLAD ET ELLER TO BOGSTAVER)

	A	B	E	D	E	F	G
1							
2							
3							
4							
5							